

gør den aabenbart endnu! Rigsdagen har ikke faaet det Oplysningsmateriale, som Industrien for nogen Tid siden har afgivet. Det er stillet os i Udsigt. Derimod har vi for længe siden kunnet læse i Venstrepressen, at den kendte dette Materiale. Jeg synes, det er en meget stor Fejl, at Rigsdagen ikke nu, da vi skal behandle Finansloven, kender dette Materiale og dermed hele Landets økonomiske og sociale Situation. Der havde været al mulig Grund til at sørge for, at dette skete, selv om man skulde have anvendt Overarbejde paa Trykningen. Det havde været nyttigt, at vi havde Materialet nu, og det havde været hensynsfuldt overfor den anden Part. Men Ministeriet kender det, Venstrepressen kender det, og den ærede Ordfører stod i Dag og talte, som om han ogsaa kendte det. Uden at sige ret meget skød han det til Side som noget temmelig betydningsløst.

Nu kender jeg det ikke, men desuagtet tillader jeg mig at gøre nogle Bemærkninger om den Tilstand, som Materialet behandler. Det forekommer mig nemlig, at nu er det Tiden at gøre disse Bemærkninger, og at her er Stedet; her har vi Ministeriet, og Ministeriet er ikke ansvarsfrit overfor den Krise, som vi nu oplever.

Den økonomiske Krise i Danmark er naturligvis et Led i Verdenskrisen, ingen benægter det, men deraf følger aldeles ikke, at vi her i Landet behøvede at staa fuldkommen afventende og følgende Krisens Udvikling med Interesse. Thi den danske Industri er fortrinsvis baseret paa Hjemmemarkedet, og den kunde derfor have fortsat sin Virksomhed, i nogen Udstrækning i hvert Fald, hvis man ikke i Spekulationsøjemed fra visse Sider havde lammet Produktionen og havde faaet Beskyttelse til denne Lammelse fra den nuværende Regerings Side.

Ministeriet, som nu følger Krisen med Interesse, fik jo imidlertid i 1920 Magten paa Frasen om Erhvervenes Frihed. Og saa konsekvent har man gennemført denne Frase i Praksis trods hele den forkvaklede Situation ude i Verden, at store Dele af den danske Industri vil bruge Aar for at forvinde, hvad Venstrepolitik, Dumhed og Stædighed har ført den ud i. I blind Iver for at frigøre sig for enhver forstandig Regulering, som iværksættes ved Statens Hjælp, gav store Dele af Erhvervene sig ind under det ensidige Styre, som dette Ministerium er. Den Begrænsning af Spekulationen i Valuta og Varer, som var planlagt, blev ikke gennemført, det stred mod

Frasen om Erhvervenes Frihed. Det er frygteligt, siger jeg, at bygge et Lands Politik paa en saadan Frase. Spekulationsopkøbene af fremmed Valuta, særlig tyske Mark, burde selvfølgelig have været standset, eller i hvert Fald begrænset til det rimelige i rette Tid. De maatte jo før eller senere have den Virkning, at der for disse Mark skulde købes tyske Varer — det være sig med Tab eller Fordel, det er ganske ligegyldigt; før eller senere maatte disse Valutaopkøb omsættes i Varekøb, og det er dette, hvorover man nu fra flere Sider, utvivlsomt med Rette, klager. Den Opkobning af fremmede Varer, af Tekstilvarer og Fodtøj f. Eks., som fandt Sted, og som kunde være begrænset, og som et lille Land som Danmark havde al mulig Anledning til at begrænse, var en Spekulation, og den bidrog, fordi den ikke bragtes ind under nogen Art af Regulering, til en meget hurtig Standsning af dansk Fabrikation, til Lammelse, til Ødelæggelse for mange Tusinde Hjem her i Landet.

Denne Frase om Erhvervenes Frihed er en i højeste Grad skadelig Formel, som ikke har noget med et ordnet Samfund at gøre, men som kun stemmer med Anarkiets Grundsætninger. I Virkeligheden er ogsaa det kapitalistiske Samfund nærmere Anarkismen end noget som helst, der har med sund Fornuft at gøre. En vis Kontrol med Spekulationen, med Importen o. s. v. er aldeles ikke noget, som et velordnet Samfund behøver at skamme sig over, tværtimod, og navnlig i et lille Land og i en Verdenskrisensituation som den, vi kom ind i efter en 5—6 Aars Verdenskrig med en Fred, som nødvendigvis maatte føre til, hvad den har ført til. Hvad var vel da rimeligere, end at man ud fra Betragtningen om Selvopholdelsesretten gjorde, hvad man kunde, for at holde oppe det Samfund, som vi tilhører? Jeg siger, der er intet nedværdigende eller urimeligt i at øve en saadan Virksomhed, en Kontrol med Spekulationen, med Valutaopkøbene, med Vareopkøbene og en Begrænsning af det, som kyndige Folk paa Forhaand kunde sige var usundt og skadeligt for vort Samfund. Og det blev jo sagt. De Herrer Ministre kan ikke skyde sig ind under, at ingen sagde det. Det blev fra adskillige af vort Lands bedste Mænd sagt dem i rette Tid: Der maa gribes ind, der maa øves Kontrol, Begrænsning, den Spekulation maa hindres. Men Ministeriet var bundet til Frasen, og de fulgte Frasen, de byggede